

Αθήνα, 26 Ιουνίου 2018

Δελτίο Τύπου

Σταθερά πάνω από το 3% του ΑΕΠ η εξορυκτική βιομηχανία, συμβάλλοντας στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας παρά την πτώση των πωλήσεων κατά 15% το 2016

Σύμφωνα με νέα μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE), η εξορυκτική βιομηχανία κράτησε το παραγωγικό της δυναμικό σε υψηλά επίπεδα παρά τη βαθιά και παρατεταμένη ύφεση της ελληνικής οικονομίας. Η μελέτη παρουσιάστηκε σήμερα από τον Γενικό Διευθυντή του IOBE καθηγητή κ. Νίκο Βέττα και τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων κ Αθανάσιο Κεφάλαια. Τονίστηκε ότι σε αυτή την προσπάθεια συγκράτησης παραγωγικού δυναμικού, σημαντική στήριξη προσέφερε η έντονη εξωστρέφεια πολλών εκ των δραστηριοτήτων του κλάδου, καθώς το υψηλό ποσοστό εξαγωγών απέτρεψε τη δραστική μείωση της παραγωγής που παρατηρήθηκε σε άλλους κλάδους της οικονομίας. Επιπλέον, η διεθνής συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο πολλών επιχειρήσεων του κλάδου διασφάλισε τη ροή επενδυτικών πόρων σε μια περίοδο ιδιαίτερα δύσκολη για την εξεύρεση χρηματοδότησης στην Ελλάδα.

Στη μελέτη όμως αναφέρεται και η επιδείνωση του εγχώριου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, που είχε επίδραση στην κερδοφορία και στην προστιθέμενη αξία του κλάδου.

Οι συνολικές πωλήσεις της εξορυκτικής βιομηχανίας ανήλθαν στα €1,83 δισεκ. το 2016, έναντι €2,16 δισεκ. το 2015. Οι πωλήσεις υποχώρησαν κατά 15% το 2016 τόσο στους κλάδους εξόρυξης, όσο και στους άμεσα συνδεδεμένους κλάδους μεταποίησης των εγχωρίων πρώτων υλών.

Στους κλάδους εξόρυξης, η πτώση των πωλήσεων το 2016 προήλθε κατά κύριο λόγο από τα ενεργειακά ορυκτά, με αποτέλεσμα το μερίδιό τους στην αξία πωλήσεων της εξορυκτικής βιομηχανίας να υποχωρεί σε 26,5%, από 30,6% το 2015. Αντίθετα, αύξηση του μεριδίου το 2016 παρατηρήθηκε τόσο στα μάρμαρα όσο και στα βιομηχανικά ορυκτά.

Στους κλάδους μεταποίησης, σημαντικός παράγοντας της υποχώρησης των πωλήσεων το 2016 αποτέλεσε η πτώση των τιμών των εμπορευμάτων, η οποία διαμορφώνεται στα διεθνή χρηματιστήρια. Ενδεικτικά, η διεθνής τιμή νικελίου μειώθηκε κατά περίπου 20%, ενώ η τιμή αλουμινίου υποχώρησε κατά 3,6% μεταξύ 2015 και 2016.

Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της εξορυκτικής βιομηχανίας υποχώρησε το 2016, μετά από μια τριετία ανάκαμψης. Διαμορφώθηκε στα €1,2 δισεκ., έναντι περίπου €1,4 δισεκ. την περίοδο 2013-2015. Εντονότερη πτώση σημειώθηκε στους άμεσα συνδεδεμένους κλάδους μεταποίησης, με 19,9%, σε σχέση με 14,9% στους κλάδους εξόρυξης.

Η απασχόληση στην εξορυκτική βιομηχανία διαμορφώθηκε το 2017 στις 14,0 χιλιάδες θέσεις εργασίας σε όρους ισοδύναμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ), σημειώνοντας οριακή απώλεια σε σχέση με το 2016. Την περίοδο 2012-2014, η απασχόληση στο σύνολο της εξορυκτικής βιομηχανίας παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητη, ενώ το 2015 σημειώθηκε σημαντική, αλλά όπως αποδείχθηκε πρόσκαιρη, αύξηση σε 16,7 χιλ. θέσεις ΙΠΑ.

Στους κλάδους εξόρυξης εντοπίζεται το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης, κοντά στο 80% του συνόλου (10,9 χιλ. ΙΠΑ), ενώ στους κλάδους μεταποίησης η απασχόληση διαμορφώθηκε το 2017 στις 3,1 χιλ. ΙΠΑ. Το μερίδιο της εξορυκτικής βιομηχανίας στο σύνολο της ελληνικής βιομηχανίας σε όρους απασχόλησης ανήλθε στο 3,7% το 2016, έναντι 4,4% το 2015 και 2,9% το 2017.

Τέλος, οι επενδύσεις των κλάδων εξόρυξης παρουσίασαν κάμψη την περίοδο 2014-2015, ενώ το 2016 σημειώθηκε αύξηση, στα €273 εκατ. Αύξηση το 2016 καταγράφεται και στους άμεσα συνδεδεμένους κλάδους μεταποίησης, όπου οι επενδύσεις διαμορφώθηκαν στα €72,3 εκατ., έναντι €57 εκατ. το 2015. Συνολικά, στην εξορυκτική βιομηχανία, οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά €160 εκατ. περίπου το 2016 και διαμορφώθηκαν στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας. Οι επενδύσεις έφτασαν έως το 10,7% των συνολικών επενδύσεων στη βιομηχανία το 2012, υποχώρησαν στο 4,0% το 2014, ενώ το 2016 ανέκαμψαν στο 8,4%. Ως αποτέλεσμα, η **εξορυκτική βιομηχανία παρουσιάζει υψηλότερο μερίδιο στις επενδύσεις έναντι της προστιθέμενης αξίας και της απασχόλησης, αναδεικνύοντας την αυξημένη ένταση κεφαλαίου και την ενισχυμένη συνεισφορά του κλάδου στην αναγκαία για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας επενδυτική δραστηριότητα.**

Ο εξαγωγικός χαρακτήρας του κλάδου διατηρείται σε υψηλό επίπεδο τα τελευταία χρόνια. Το 2016, ωστόσο, καταγράφεται εξασθένιση της τάξης του 11%, με την αξία των εξαγωγών να διατηρείται σε επίπεδα άνω του €1 δισεκ. Στα πιο υψηλά επίπεδα τουλάχιστον από το 2010 διαμορφώθηκε η αξία των εξαγωγών το 2015, αγγίζοντας τα €1,16 δισεκ.

Βασικό εξαγωγικό προορισμό των προϊόντων της εξορυκτικής βιομηχανίας αποτελούν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διατηρώντας το μερίδιο τους σε επίπεδα υψηλότερα του 60% επί του συνόλου της αξίας των εξαγωγών. Μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος αναδεικνύεται η Ιταλία, που απορροφά περίπου το 17% της αξίας των εξαγωγών του κλάδου. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι υψηλό παραμένει και το μερίδιο (33%) της αξίας των εξαγωγών σε προορισμούς με μικρή αξία εξαγωγών, γεγονός που υποδηλώνει την υψηλή γεωγραφική διασπορά των εξαγωγών του κλάδου. Τέλος, σε επίπεδο προϊόντων, περίπου το 22% της συνολικής αξίας των εξαγωγών καταλαμβάνει το τσιμέντο, με το αλουμίνιο να ακολουθεί (19%), ενώ σημαντική συνεισφορά έχουν το νικέλιο και τα μάρμαρα, με 14% αμφότερα.

Η μελέτη αναφέρεται και στις εκκρεμότητες και στις δυσλειτουργίες που υπάρχουν στο θεσμικό πλαίσιο.

Συγκεκριμένα, η δημιουργία ειδικού χωροταξικού πλαισίου για την αξιοποίηση των ορυκτών πρώτων υλών αποτελεί ένα από τα βασικά βήματα προς την κατεύθυνση της άρσης των βασικών δυσλειτουργιών που εμποδίζουν τη λειτουργία του κλάδου. Έχουν ήδη θεσπιστεί ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τον τουρισμό, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τις υδατοκαλλιέργειες, τη βιομηχανία και τα καταστήματα κράτησης. Η εξόρυξη αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα στρατηγικής σημασίας για τη χώρα, η οποία είναι στενά συνδεδεμένη με συγκεκριμένες χωρικές τοποθεσίες. Επομένως, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να τεθούν με ξεκάθαρους όρους οι χωροταξικές συνθήκες για την ανάπτυξη του κλάδου αλλά και να ενσωματωθούν οι υποχρεώσεις του προς το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον στο εργαλείο του ειδικού χωροταξικού πλαισίου.

Ένα ακόμα βήμα για ενίσχυση της καινοτομίας και των προοπτικών ανάπτυξης της εξορυκτικής βιομηχανίας είναι η ενσωμάτωση του κλάδου στον αναπτυξιακό νόμο. Αυτό θα συνεπάγεται και την παροχή κινήτρων για εντατικοποίηση της έρευνας στον κλάδο και στην υλοποίηση προπαρασκευαστικών έργων. Ως αποτέλεσμα, η ένταξη του κλάδου στον αναπτυξιακό νόμο αναμένεται να εκσυγχρονίσει τις σχετικές δραστηριότητες, με ταυτόχρονη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζόμενων στον κλάδο, που άλλωστε αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της νέας ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής.

Τέλος, παραμένει σημαντική εκκρεμότητα η αποτελεσματική πάταξη της παράνομης λατόμευσης. Η λατόμευση χωρίς την κατάλληλη έγκριση και παρακολούθηση των περιβαλλοντικών ορών οδηγεί σε αρνητικές συνέπειες για το φυσικό περιβάλλον, στρέβλωση των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά και απώλεια εμπιστοσύνης εκ μέρους της κοινωνίας προς τους θεσμούς, αλλά και σε

ενθάρρυνση των έκνομων εκμεταλλευτών ΟΠΥ. Σε αυτή την κατεύθυνση, είναι κρίσιμης σημασίας να ενισχυθεί ο αναπτυξιακός και ο ελεγκτικός ρόλος των Επιθεωρήσεων Μεταλλείων και των διευθύνσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) που έχουν σχέση με την αξιοποίηση των ΟΠΥ.

Η αναλυτική μελέτη είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του IOBE (www.iobe.gr).